

54/2000

Sopimus

Suomen tasavallan hallituksen ja Meksikon yhdysvaltojen hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja vastavuoroisesta suojaamisesta

Suomen tasavallan hallitus ja Meksikon yhdysvaltojen hallitus, jäljempänä "sopimuspuolet", jotka

PITÄVÄT MIELESSÄ sitoumukset, joita niillä on useiden kansainvälisten järjestöjen jäseninä,

HALUAVAT tehostaa taloudellista yhteistyötä molempien maiden yhteisen edun mukaisesti ja säilyttää oikeudenmukaiset olosuhteet sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille, jotka ovat toisen sopimuspuolen alueella,

OVAT TIETOISIA siitä, että sijoitusten edistäminen ja vastavuoroinen suojaaminen tämän sopimuksen perusteella kannustaa taloudellisia aloitteita,

OVAT SOPINEET SEURAAVASTA:

I LUKU:

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. "Sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on perustanut tai hankkinut toisen sopimuspuolen alueella tämän toisen sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti saavuttaakseen taloudellisen tavoitteen, mukaan luettuna erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

a) irtain ja kiinteä omaisuus tai muut omistusoikeudet kuten kiinnitykset, pantti- ja pidätysoikeudet, vuokraoikeudet, nautintaoikeudet ja muut vastaavat oikeudet;

b) osakkeet, joukkovelkakirjat tai muut osuudet yrityksestä;

c) vaateet rahaan, muuhun varallisuuteen tai suoritukseen, jolla on taloudellista arvoa, lukuunottamatta:

i) sellaisia vaateita rahaan, jotka johtuvat ainoastaan tavaroiden ja palveluiden kauppaa koskevista sopimuksista;

ii) luoton pidentämistä liiketoimien, esimerkiksi kaupan rahoituksen yhteydessä;

iii) luottoja, joiden alkuperäinen erääntymisaika on alle kolme vuotta;

joita sopimuspuolen alueella oleva sijoittaja on myöntänyt toisen sopimuspuolen alueella olevalle sijoittajalle. Poikkeus sellaisten luottojen osalta, joiden alkuperäinen erääntymisaika on alle kolme vuotta, ei kuitenkaan koske luottoja, jotka sopimuspuolen sijoittaja on myöntänyt sellaiselle toisen sopimuspuolen yritykselle, joka on tämän sijoittajan omistuksessa tai tosiasiallisessa valvonnassa.

d) henkiseen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet, kuten patentit, tekijänoikeudet, tekniset valmistusmenetelmät, tavaramerkit, teolliset mallioikeudet, toiminimet, osaaminen ja goodwill-arvo; ja

e) lakiin tai toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehtyyn sopimukseen perustuvat oikeudet, mukaan luettuna toimiluvat, lisenssit tai luvat ryhtyä taloudelliseen toimintaan.

Mikään varallisuuden sijoitus- tai jälleensijoitusmuodon muutos ei vaikuta varallisuuden luonteeseen sijoituksena edellyttäen, että tällainen muutos sisältyy edellä mainittuun määritelmään.

Tämän sopimuksen määräykset eivät koske sopimuspuolen tai valtionyrityksen maksuvelvoitetta tai luoton myöntämistä sopimuspuolelle tai valtionyritykselle.

2. "Tuotto" tarkoittaa sijoitusten tuottamia rahamääriä ja siihen sisältyy erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan voitto, osingot, korot, rojaltit, pääomatulot tai sijoitukseen liittyvät luontoissuoritukset.

3. "Sijoittaja" tarkoittaa:

a) luonnollista henkilöä, joka on jommankumman sopimuspuolen kansalainen sen lainsäädännön mukaisesti; tai

b) oikeushenkilöä, esimerkiksi yhtiötä, yhteenliittymää, yritystä, liikeyhdistystä, laitosta tai muuta kokonaisuutta, joka on perustettu sopimuspuolen lainsäädännön ja määräysten mukaisesti ja jonka toimipaikka kuuluu kyseisen sopimuspuolen lainkäyttövaltaan.

4. "Alue" tarkoittaa sopimuspuolen maa- ja merialuetta ja niiden yläpuolella olevaa ilmatilaa, sekä sopimuspuolen aluevesiin liittyvää aluetta, mukaan luettuna merenpohja ja sen sisusta, joihin nähden sopimuspuolella on kansainvälisen oikeuden mukaisesti täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen

1. Kumpikin sopimuspuoli edistää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja sallii sellaiset sijoitukset lakinsa ja määräystensä mukaisesti.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää aina alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen suojan ja turvan.

3. Kumpikaan sopimuspuoli ei haittaa mielivaltaisin tai syrjivin toimenpitein toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten hoitoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä, hankkimista tai myymistä alueellaan.

4. Kumpikin sopimuspuoli suhtautuu lainsäädäntönsä puitteissa myönteisesti sen alueella olevia sijoituksia varten tarvittavia lupia koskeviin hakemuksiin, mukaan luettuna luvat sijoittajien valitseman pätevän hallintohenkilökunnan ja teknisen henkilökunnan palkkaamiseen ulkomailta.

3 artikla

Sijoitusten kohtelu

1. Sijoituksille, joita sopimuspuolen sijoittajat tekevät toisen sopimuspuolen alueella, tai niiden tuotolle myönnetään yhtä edullinen kohtelu kuin tämän toisen sopimuspuolen omien sijoittajien tai suosituimmusasemassa olevien maiden sijoittajien sijoituksille ja niiden tuotolle myöntämä kohtelu, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

2. Sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajille sijoitusten hoidon, ylläpidon, käytön, hyödyntämisen tai myynnin osalta yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai suosituimmusasemassa olevien maiden sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

3. Molemmat sopimuspuolet julkaisevat viipymättä tai pitävät muuten julkisesti saatavilla yleisesti sovellettavat lakinsa, määräyksensä, menettelytapansa ja tuomioistuintensa päätökset sekä kansainväliset sopimukset, joihin ne ovat liittyneet ja jotka voivat vaikuttaa tämän sopimuksen soveltamiseen.

4. Soveltamalla lainsäädäntöään oikeudenmukaisesti, ketään syrjimättä ja vilpittömässä mielessä, sopimuspuoli voi pyytää toisen sopimuspuolen sijoittajaa antamaan tavanomaisia yleisluontoisia tietoja sen sijoituksista tilastoja varten sovellettavan kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti. Kumpikin sopimuspuoli kuitenkin suojaa sellaisia liiketoimintaan liittyviä tietoja, joiden paljastamisesta olisi haittaa sijoittajan tai sen sijoituksen kilpailuasemalle.

4 artikla

Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräysten ei katsota velvoittavan sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin kohtelua, etua tai erivapautta, joka perustuu:

- a) olemassaolevaan tai tulevaan vapaakauppa-alueeseen, tulliunioniin, yhteismarkkina-alueeseen tai alueelliseen työmarkkinasopimukseen, jonka osapuolena toinen sopimuspuolista on tai jonka osapuoleksi se voi tulla,
- b) täysin tai pääasiassa verotusta koskevaan kansainväliseen sopimukseen tai järjestelyyn,
- c) sijoittamista koskevaan monenväliseen sopimukseen.

5 artikla

Pakkolunastus ja korvaus

1. Sopimuspuoli ei pakkolunasta tai kansallista suoraan tai välillisesti toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoitusta, tai ryhdy muihin toimenpiteisiin, joilla on vastaava vaikutus (jäljempänä "pakkolunastus"), muutoin kuin:

- a) sellaista tarkoitusta varten, joka on yleisen edun mukainen,
- b) ketään syrjimättä,
- c) oikeudenmukaista menettelyä noudattaen, ja
- d) maksamalla siitä korvauksen alla olevan 2 ja 3 kappaleen mukaisesti.

2. Korvaus:

- a) maksetaan viipymättä. Jos korvauksen maksu viivästyy, korvauksen määrän tulee olla sellainen, että sijoittajan asema on yhtä suotuisa kuin se olisi ollut sellaisessa tapauksessa, että maksu olisi maksettu välittömästi pakkolunastuspäivänä.
- b) vastaa pakkolunastetun sijoituksen kohtuullista markkina-arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen pakkolunastuksen suorittamista. Kohtuulliseen markkina-arvoon ei vaikuta arvonmuutos, joka johtuu siitä, että pakkolunastus on tullut yleiseen tietoon aikaisemmin. Arvon määrittämisperusteita ovat muun muassa sijoitettu pääoma, vaihtoarvo, arvonnousu, senhetkinen tuotto ja goodwill-arvo. Muiden soveltuvien perusteiden voidaan katsoa vaikuttavan kohtuulliseen markkina-arvoon.
- c) sisältää maksuun käytettävälle valuutalle määritetyn kaupallisen markkinakoron mukaisen koron pakkolunastuspäivästä korvauksen maksupäivään saakka.
- d) on täysin realisoitavissa ja vapaasti siirrettävissä.

3. Oikeudenmukainen menettely sisältää sen, että sopimuspuolen sijoittajalla, joka väittää, että toisen sopimuspuolen suorittamalla pakkolunastuksella on ollut siihen vaikutuksia, on oikeus saattaa asia nopeasti tämän toisen sopimuspuolen oikeusviranomaisten tai muiden toimivaltaisten ja riippumattomien viranomaisten käsiteltäväksi, mukaan luettuna tämän artiklan määräysten mukainen sijoitusten arviointi ja korvauksen maksu.

4. Tämän sopimuksen 4 artiklan a kohtaa ei sovelleta tähän artiklaan.

6 artikla

Menetysten korvaaminen

Sopimuspuolen sijoittajille, joiden toisen sopimuspuolen alueella oleville sijoituksille aiheutuu menetyksiä tämän toisen sopimuspuolen alueella olevan sodan tai muun aseellisen välikohtauksen, kansallisen hätätilan, kansannousun, kapinan tai mellakan vuoksi, myönnetään hyvityksen, korvauksen tai muun järjestelyn osalta

yhtä edullinen kohtelu kuin kyseisen sopimuspuolen omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajille myöntämä kohtelu, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajalle edullisempi.

7 artikla

Vapaat siirrot

1. Kumpikin sopimuspuoli takaa toisen sopimuspuolen sijoittajille oikeuden siirtää sijoituksiaan vapaasti alueelleen ja alueeltaan. Tällaisiin siirtoihin sisältyvät erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

- a) varsinaiset ja ylimääräiset rahasummat, joiden tarkoituksena on ylläpitää, kehittää tai lisätä sijoitusta;
- b) tuotto;
- c) osittain tai kokonaan tapahtuvasta sijoituksen myynnistä saadut tulot;
- d) sijoituksen käyttämisestä aiheutuvien kulujen maksamiseen vaaditut rahasummat, kuten lainojen takaisinmaksut, rojalit, sijoituksenhoitokulut, lisenssimaksut tai muut vastaavat kulut;
- e) tämän sopimuksen 5 ja 6 artiklan mukaisesti maksettavat korvaukset;
- f) riitojenratkaisusta johtuvat maksut;
- g) sopimuksen tai lainasopimuksen nojalla suoritettavat maksut;
- h) ulkomailta palkatun ja sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilökunnan ansiotulot ja muut palkkiot.

2. Sopimuspuolet takaavat edelleen, että tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettut siirrot suoritetaan rajoituksetta tai viipymättä, vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja siirtopäivänä vallitsevan, siirrettävässä valuutassa tapahtuvaan avistakauppaan sovellettavan markkinakurssin mukaisesti. Jos markkinakurssia ei ole käytettävissä, sovellettava vaihtokurssi vastaa niistä valuuttakursseista johdettavaa ristikkäiskurssia, joita kansainvälinen valuuttarahasto soveltaisi maksupäivänä kyseisten valuuttojen muuttamiseksi erityisnosto-oikeuksiksi.

3. Tämän artiklan 1 kappaleen b kohdasta riippumatta, sopimuspuoli voi rajoittaa luontoissuorituksena saadun tuoton siirtämistä olosuhteissa, joissa sopimuspuoli on tullitariffeja ja kauppa koskevan vuoden 1994 yleissopimuksen nojalla oikeutettu rajoittamaan tai kieltämään luontoissuorituksen muodostavan tuotteen viennin tai myynnin vientiä varten.

4. Vakavien maksutasevaikeuksien tapauksessa tai sellaisten uhatessa kumpikin sopimuspuoli voi väliaikaisesti rajoittaa siirtoja edellyttäen, että kyseinen sopimuspuoli panee täytäntöön kansainvälisen valuuttarahaston vaatimusten mukaisia toimenpiteitä tai ohjelmaa. Tällaiset rajoitukset asetetaan oikeudenmukaisesti, ketään syrjimättä ja vilpittömässä mielessä.

8 artikla

Sijaantulo

1. Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho suorittaa maksun sopimuspuolen sijoittajan toisen sopimuspuolen alueella olevaan sijoitukseen liittyvän hyvitys-, takaus- tai vakuutussopimuksen perusteella, viimeksi mainittu sopimuspuoli tunnustaa sijoittajan oikeuksien siirtämisen ensin mainitulle sopimuspuolelle tai sen edustajaksi määrätylle taholle, sekä sen oikeuden käyttää näitä oikeuksia ja vaateita sijaantulon perusteella samassa määrin kuin sijoittaja.

2. Riitatapauksessa kuitenkin ainoastaan sijoittaja tai yksityisomistuksessa oleva oikeushenkilö, jolle sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho on siirtänyt oikeutensa, voi panna asian vireille tai osallistua asian käsittelyyn kansallisessa tuomioistuimessa tai saattaa asian kansainväliseen välimiesmenettelyyn tämän sopimuksen 9 artiklan määräysten mukaisesti.

2 LUKU:

RIITAJENRATKAISU

I OSASTO

SOPIMUSPUOLEN JA TOISEN SOPIMUSPUOLEN SJOITTAJAN VÄLISTEN RIITAJEN RATKAISU

9 artikla

Soveltamisala ja asema

1. Tätä osastoa sovelletaan sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan välisiin riitoihin, jotka koskevat ensin mainitun sopimuspuolen tähän sopimukseen perustuvan velvoitteen väitettyä rikkomista, joka aiheuttaa menetyksen tai vahinkoa sijoittajalle tai sen sijoitukselle. Oikeushenkilö, joka on sopimuspuolen sijoittajan toisen sopimuspuolen alueella tekemä sijoitus, ei voi saattaa vaatimustaan välimiesmenettelyyn tämän osaston mukaisesti.

2. Jos sopimuspuolen sijoittaja tai sen sijoitus, joka on toisen sopimuspuolen alueella oleva oikeushenkilö, panee vireille oikeudenkäynnin kansallisessa tuomioistuimessa, riita voidaan saattaa välimiesmenettelyyn tämän osaston mukaisesti ainoastaan, jos toimivaltainen kansallinen ensimmäisen asteen tuomioistuin ei ole antanut asian sisältöä koskevaa ratkaisua. Edellä mainittu ei koske sellaista hallintoasian käsittelyä hallintoviranomaisessa, jolla pannaan täytäntöön toimenpide, jonka väitetään olevan rikkomus.

3. Jos sopimuspuolen sijoittaja saattaa vaatimuksensa välimiesmenettelyyn, sijoittaja tai sen toisen sopimuspuolen alueella oleva sijoitus ei voi panna vireille tai jatkaa oikeudenkäyntiä kansallisessa tuomioistuimessa.

10 artikla

Riitajenratkaisukeinot, aikarajat

1. Riita tulisi mahdollisuuksien mukaan ratkaista neuvotteluihin. Jos riidan ratkaisu ei onnistu neuvotteluihin, sijoittaja voi valintansa mukaan saattaa riidan ratkaistavaksi:

a) riidan osapuolena olevan sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen tai hallintotuomioistuimeen, tai

b) aikaisemmin sovitun sovellettavissa olevan riitajenratkaisumenettelyn mukaisesti, tai

c) tämän artiklan mukaisesti:

i) sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukselle ("keskus"), joka on perustettu valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan yleissopimuksen mukaisesti ("ICSID-yleissopimus"), jos molemmat sopimuspuolet ovat ICSID-yleissopimuksen sopimuspuolia, tai

ii) keskukselle sen sihteeristön välimiesmenettelyjen hallinnon ylimääräisten järjestelyjen sääntöjen mukaisesti, jos ainoastaan toinen sopimuspuolista on ICSID-yleissopimuksen sopimuspuoli, tai

iii) tilapäiselle välimiesoikeudelle, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean ("UNCITRAL") välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen c kohdan mukaisia välimiesmenettelysääntöjä sovelletaan välimiesmenettelyyn niiltä osin kuin niitä ei ole muutettu tämän osaston määräyksillä.

3. Riita voidaan saattaa ratkaistavaksi tämän artiklan 1 kappaleen c kohdan mukaisesti sillä edellytyksellä, että kuusi kuukautta on kulunut siitä, kun vaatimuksen aiheuttaneet tapahtumat ilmenivät, ja sillä edellytyksellä, että sijoittaja on antanut riidan osapuolena olevalle sopimuspuolelle kirjallisen ilmoituksen aikomuksestaan saattaa riita välimiesmenettelyyn vähintään 60 päivää aikaisemmin, kuitenkin viimeistään neljän (4) vuoden kuluttua siitä päivästä, jona sijoittaja on tullut tietoiseksi tai hänen olisi pitänyt tulla tietoiseksi tapahtumista, jotka aiheuttivat riidan.

11 artikla

Sopimuspuolen suostumus

Kumpikin sopimuspuoli antaa täten varauksettoman suostumuksensa riidan saattamiselle kansainväliseen välimiesmenettelyyn tämän osaston mukaisesti.

12 artikla

Välimiesoikeuden muodostaminen

1. Elleivät riidan osapuolet toisin sovi, välimiesoikeus koostuu kolmesta jäsenestä. Kumpikin riidan osapuoli nimittää yhden jäsenen, ja nämä kaksi jäsentä sopivat kolmannesta jäsenestä, joka toimii heidän puheenjohtajanaan.

2. Jos välimiesoikeutta ei ole muodostettu 90 päivän kuluessa päivästä, jona riita on saatettu välimiesmenettelyyn joko sen vuoksi, että riidan osapuoli ei ole nimittänyt jäsentä, tai sen vuoksi, että jäsenet eivät ole onnistuneet sopimaan puheenjohtajasta, ICSID:n pääsihteeriä pyydetään jommankumman riidan osapuolen pyynnöstä nimittämään harkintansa mukaan nimittämättä oleva jäsen tai jäsenet. ICSID:n pääsihteeri varmistaa kuitenkin puheenjohtajaa nimittäessään, että tämä ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen.

13 artikla

Yhdistäminen

1. Tämän artiklan mukainen tuomioistuin käsittelyjen yhdistämistä varten perustetaan UNCITRAL:in välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, ja se käsittelee riidat näiden sääntöjen mukaisesti, lukuun ottamatta tämän osaston mukaisia muutoksia.

2. Käsittelyt yhdistetään seuraavissa tapauksissa:

a) kun sijoittaja esittää vaatimuksen sellaisen sijoituksen puolesta, joka on sen omistuksessa tai valvonnassa oleva oikeushenkilö, ja samanaikaisesti toinen sijoittaja tai toiset sijoittajat, jotka osallistuvat samaan sijoitukseen mutta eivät valvo sitä, esittävät vaatimuksen omasta puolestaan samojen tämän sopimuksen rikkomusten johdosta; tai

b) kun kaksi vaatimusta tai useampi vaatimus, jotka perustuvat yhteisiin oikeustositseikkoihin ja tosiseikkoihin, saatetaan välimiesmenettelyyn.

3. Käsittelyjen yhdistämistä varten perustettu tuomioistuin päättää lainkäyttövallasta vaatimukseen nähden, ja yhdistää näiden vaatimusten käsittelyn, ellei se katso, että tämä vahingoittaa jonkin riidan osapuolen etuja.

14 artikla

Välimiesmenettelyn paikka

Tämän osan mukainen välimiesmenettely pidetään riidan osapuolen pyynnöstä valtiossa, joka on Yhdistyneiden Kansakuntien ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen (New Yorkin yleissopimus) sopimuspuoli. Vaatimusten, jotka saatetaan välimiesmenettelyyn tämän kappaleen sääntöjen mukaisesti, katsotaan johtuvan kaupallisesta suhteesta tai liiketoimesta New Yorkin yleissopimuksen 1 artiklan soveltamistarkoituksessa.

15 artikla

Hyvitys

Sopimuspuoli ei vetoa puolustusta, vastakannetta, kuittausoikeutta tai muuta tarkoitusta varten siihen, että sijoittaja on saanut tai saa väitetyn menetyksen tai vahingon johdosta täyden tai osittaisen hyvityksen tai muun korvauksen hyvitys-, takaus- tai vakuutus sopimuksen perusteella.

16 artikla

Sovellettava lainsäädäntö

Tämän osaston mukaisesti perustettu tuomioistuin ratkaisee riidan tämän sopimuksen ja sovellettavien kansainvälisen oikeuden sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti.

17 artikla

Välitystuomiot ja täytäntöönpano

1. Välitystuomioissa voidaan määrätä seuraavista hyvitysmuodoista:

- a) päätös, jonka mukaan sopimuspuoli ei ole noudattanut tähän sopimukseen perustuvia velvoitteitaan;
  - b) rahallinen korvaus, johon sisältyy korko menetyksen tai vahingon ilmenemisajankohdasta korvauksen maksuajankohtaan saakka;
  - c) luontoissuorituksena tapahtuva palauttaminen soveltuviissa tapauksissa edellyttäen, että sopimuspuoli voi maksaa sen sijaan rahallisen korvauksen, jos palauttaminen ei ole mahdollinen; ja
  - d) muu hyvitysmuoto riidan osapuolten sopimuksesta.
2. Välitystuomiot ovat lopullisia ja sitovat ainoastaan riidan osapuolia ja ainoastaan yksittäisen tapauksen osalta.
  3. Lopullinen välitystuomio julkaistaan ainoastaan, jos molemmat riidan osapuolet sopivat siitä kirjallisesti.
  4. Välimiesoikeus ei määrää sopimuspuolelle rangaistuksenluontoista vahingonkorvausvelvollisuutta.
  5. Kumpikin sopimuspuoli varautuu alueellaan tämän artiklan mukaisten välitystuomioiden tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja panee viipymättä täytäntöön välitystuomion, joka on annettu sellaisessa riidan käsittelyssä, jonka osapuolena se on.
  6. Sijoittaja voi hakea välitystuomion täytäntöönpanoa ICSID-yleissopimuksen tai New Yorkin yleissopimuksen mukaisesti.

18 artikla **Poikkeukset**

Tämän osaston mukaisia riitojenratkaisua koskevia määräyksiä ei sovelleta sopimuspuolen tekemiin päätöksiin, joilla sen lainsäädännön mukaisesti ja kansallisen turvallisuuden vuoksi kielletään tai rajoitetaan toisen sopimuspuolen sijoittajien mahdollisuuksia tehdä sen alueella sijoituksia, jotka ovat sen kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa valvonnassa.

II OSASTO

SOPIMUSPUOLTEN VÄLISTEN RIITAJEN RATKAISU

19 artikla **Sopimuspuolten väliset riidat**

1. Sopimuspuolten väliset riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan diplomaattiteitse.
2. Jos riitaa ei voida ratkaista sillä tavalla kuuden (6) kuukauden kuluessa sen päivän jälkeen, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvotteluja, se saatetaan jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.
3. Tällainen välimiesoikeus muodostetaan kutakin yksittäistapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden (2) kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiesoikeuden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä valitsevat kolmannen valtion kansalaisen, joka sopimuspuolten hyväksynnästä nimitetään välimiesoikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja nimitetään neljän (4) kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämispäivästä.
4. Jos tarpeellisia nimityksiä ei ole tehty tämän artiklan 3 kappaleessa mainittujen ajanjaksojen kuluessa, kumpi tahansa sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa tekemään tarpeelliset nimitykset. Jos puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai on muutoin estynyt hoitamaan kyseisen tehtävän, virkaiältään seuraavaksi vanhinta Kansainvälisen tuomioistuimen jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen tai muutoin estynyt hoitamaan tehtävää, pyydetään tekemään tarpeelliset nimitykset.
5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Välimiesoikeuden päätökset ovat lopullisia ja sitovat molempia sopimuspuolia. Kumpikin sopimuspuoli vastaa nimittämänsä jäsenen kustannuksista ja edustuksensa aiheuttamista kustannuksista välimiesmenettelyn aikana. Molemmat sopimuspuolet vastaavat

yhtä suurin osuukin puheenjohtajan kustannuksista sekä muista mahdollisista kustannuksista. Välimiesoikeus voi tehdä erilaisen päätöksen kustannusten jakamisen osalta. Kaikilta muilta osin välimiesoikeus päättää omista menettelysäännöistään.

6. Sopimuspuoli ei pane tämän artiklan mukaista riidan ratkaisumenettelyä vireille, kun riita koskee sijoittajan oikeuksien loukkausta, jonka sijoittaja on saattanut välimiesmenettelyyn tämän sopimuksen 9 artiklan mukaisesti.

7. Välimiesoikeuden jäsenet ovat riippumattomia ja puolueettomia.

8. Välimiesoikeus ratkaisee riidat tämän sopimuksen määräysten ja sovellettavien kansainvälisen oikeuden sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti.

3 LUKU: LOPPUMÄÄRÄYKSET

20 artikla

Henkilökunnan maahantulo ja oleskelu

Sopimuspuoli sallii, ulkomaalaisten maahantuloa ja oleskelua koskevan sovellettavan lainsäädäntönsä mukaisesti, toisen sopimuspuolen luonnollisten henkilöiden ja muun henkilökunnan ja toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksen yhteydessä palkkaaman henkilökunnan sekä heidän perheenjäsentensä tulla maahan ja oleskella sen alueella, jotta nämä voivat harjoittaa sijoituksiin liittyvää toimintaa.

21 artikla

Muiden sääntöjen soveltaminen

Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi sopimuspuolten välillä olemassaolevat tai myöhemmin vahvistettavat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet sisältävät joko yleisiä tai erityisiä määräyksiä, joiden mukaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille voidaan myöntää edullisempi kohtelu kuin tämän sopimuksen mukainen kohtelu, sellaiset määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden siinä määrin kuin ne ovat sijoittajalle edullisempia.

22 artikla

Sopimuksen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin, joita jommankumman sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella, riippumatta siitä, onko ne tehty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa vai sen jälkeen, mutta sitä ei sovelleta riitoihin, jotka ovat syntyneet ennen sopimuksen voimaantuloa tai vaateisiin, joita koskevat ratkaisut on tehty ennen sopimuksen voimaantuloa.

23 artikla

Neuvottelut

Sopimuspuolet neuvottelevat ajoittain keskenään tarkastellakseen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja kysymyksiä, joita tämä sopimus voi aiheuttaa. Tällaiset neuvottelut pidetään diplomaattiteitse sovittavassa paikassa ja ajankohtana.

24 artikla

Voimaantulo, voimassaoloaika ja voimassaolon päättyminen

1. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen, kun niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset sopimuksen voimaantulolle on täytetty. Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

2. Tämä sopimus on voimassa kymmenen (10) vuoden ajan, ja sen jälkeen se on voimassa samoin ehdoin, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa toiselle kirjallisesti aikomuksestaan päättää sopimuksen voimassaolo kahdentoista (12) kuukauden kuluttua.

3. Sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen voimassaolon päättymispäivää, 1—23 artiklan määräykset ovat voimassa seuraavan kymmenen (10) vuoden ajan tämän sopimuksen voimassaolon

päättymispäivästä.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty kahtena kappaleena Mexico Cityssä 22 helmikuuta 1999 suomen, espanjan ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tekstien poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

[Finlex](#) › [Valtiosopimukset](#) › [Valtiosopimukset](#) › [2000](#) › [54/2000](#) › Sopimus tms.

Finlex ® on oikeusministeriön omistama oikeudellisen aineiston julkinen ja maksuton Internet-palvelu.

Finlexin sisällön tuottaa ja sitä ylläpitää Edita Publishing Oy. Oikeusministeriö tai Edita eivät vastaa tietokantojen sisällössä mahdollisesti esiintyvistä virheistä, niiden käytöstä käyttäjälle aiheutuvista välittömistä tai välillisistä vahingoista tai Internet-tietoverkossa esiintyvistä käyttökatkoista tai muista häiriöistä.